

ГЛОСАРІЙ

(СЛОВНИК ПОНЯТЬ)

Авторитет —

повага і загальне визнання впливу
особи, що ґрунтується на її знаннях,
чеснотах, досвіді, вмілих діях, здібностях

Авторитарність —

стиль керівництва та лідерства педагога, який характеризується жорстокою централізацією своїх управлінських функцій, гальмуванням ініціативи інших, диктатом та опікою як тактикою спілкування; вимогами, повчаннями, погрозами, тиском, нотаціями, заборонами, заохоченнями та покараннями як способами спілкування

Адаптація —

комплекс процесів і дій, спрямованих на пристосування до змінних умов існування

Активність —

прагнення дитини підтримувати життєво важливі зв'язки з навколишнім світом та перетворювати його

Алгоритм —

послідовність команд для розв'язання поставлених задач

Альтернатива —

необхідність вибору одного з двох або кількох можливих рішень, варіантів; можливості, кожна з яких виключає одна одну

Альтруїзм —

безкорислива турбота про інших,
здатність поступитися власними
інтересами заради інших

Амбівалентна поведінка —

поведінка особистості, яка характеризується суперечливим ставленням до певного об'єкта, з одночасною спрямованістю на цей об'єкт протилежних, несумісних між собою схильностей, прагнень, переживань

Амбіція —

надмірне захоплення власним «Я»,
себелюбство

Базовий —

основний, засадовий

Варіативність —

видозміна чогось, урізноманітнення,
відхід від основного типу

Вербальный —

словесный, усный

Взаємини —

духовні утворення, що складаються в процесі спілкування і відображають його позитивний або негативний характер

Виховання —

залучення дитини до вироблених людством цінностей; створення сприятливих умов для реалізації нею свого особистісного потенціалу; формування основ ціннісного ставлення дитини до навколишнього світу та самої себе; створення її власного фонду «хочу»

Впевненість у собі —

переживання людиною своїх
можливостей як адекватних поставленим
життєвим задачам

Гідність —

переживання людиною своєї цінності,
усвідомлення власних чеснот,
позитивних властивостей; повага до себе

Громадянин —

людина, що належить до постійного населення даної держави, користується всіма її правами, виконує обов'язки цієї держави

Дисципліна —

обов'язкове для всіх членів колективу
дотримання встановленого порядку,
правил

Досвід —

засноване на практиці чуттєве пізнання дійсності; єдність знань, умінь, навичок, переживань, розміркувань, реалізованих прагнень, звичок людини

Духовність —

індивідуальна вираженість у системі мотивів особистості двох фундаментальних потреб: ідеальної потреби пізнання й соціальної потреби жити «для інших»

Егоцентризм —

крайня форма індивідуалізму,
зорієнтованість винятково на себе,
невміння й небажання брати до уваги
ІНШИХ

Експертиза —

розгляд якогось питання експертами з метою вироблення висновку; висновок, даний фахівцями

Емоційний комфорт —

стан максимальної зручності,
задоволення, захищеності

Емпатія —

співпереживання, здатність розуміти інших, розпізнавати їх стан, адекватно на нього відгукуватися

ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ —

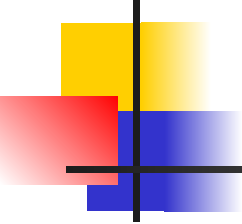
весь спектр життєвої активності особистості, організація нею всіх сфер свого буття; самовизначення, здійснення життєвих виборів, реалізація цінностей

Здібності —

психічні властивості, які ґрунтуються на природних задатках і є передумовою успішного виконання людиною певних видів діяльності, засвоєння нею знань, умінь, навичок

Зона найближчого розвитку —

розбіжність у рівні складності завдань, які дитина розв'язує самостійно та під керівництвом дорослого

Індивід —

людина як біологічна істота, представник роду безвідносно до своїх її особистісних якостей, соціального статусу

Індивідуальність —

особистість у своїй неповторності,
своєрідності, унікальності

Інновація в освіті —

нововведення в педагогічній системі,
що поліпшує розвиток і результати
навчально-виховного процесу

Інноваційний процес —

комплекс взаємопов'язаних заходів
інвестиційного характеру,
впровадження інноваційних технологій

Коментар —

пояснення, тлумачення певного тексту

Компетентність —

сукупна характеристика людини щодо відповідності її життєдіяльності умовам і вимогам життя та природним можливостям; володіння досвідом, який дає змогу висловлювати зважене судження, займати певну позицію

Компетенція —

коло питань, в яких особа добре поінформована; коло повноважень, прав

Концепція —

система наукових поглядів на ті чи інші явища

Креативність —

творчі можливості людини, які виявляються в мисленні, почуттях, спілкуванні, діяльності, характеризують особистість у цілому

Критерій —

ознака, за якою здійснюється оцінка
КОГОСЬ-ЧОГОСЬ; мірило оцінки

Логіко-математичний розвиток —

якісні зміни в пізнавальній діяльності дитини, що відбуваються внаслідок розвитку математичних умінь і пов'язаних з ними логічних операцій

Логіко-математична компетентність —

уміння здійснювати: класифікацію геометричних фігур, предметів, множин; серіацію за величиною, масою, об'ємом, розташуванням у просторі й часі; обчислення та вимірювання кількості, довжини, висоти, ширини, об'єму, маси, часу

Мета —

передбачення свідомістю результату, на
здобуття якого спрямовано діяльність

Модель —

зразок певного виробу; зменшене відтворення або схема чогось

Мотивація —

система мотивів, яка спонукає особистість до активної діяльності заради досягнення значущої мети

Навчання —

організований педагогом процес формування у дитини пізнавальної активності, пробудження потреби у нових знаннях; відкриття нею значущості учіння для її особистісного становлення, творчого ставлення до дійсності; розумовий розвиток дитини — розвиток уміння виділяти проблему, аналізувати її, знаходити адекватні засоби її розв'язання; формування уміння переносити набуті знання у нові умови життя; закладання основ дитячого фонду «можу»

Нормативний —

такий, що встановлює норму, правило,
за якими здійснюється діяльність

Обдарованість —

високий рівень розвитку здібностей

Обов'язок —

моральне почуття, що ґрунтується на усвідомленні та прийнятті людиною соціальних норм, які перетворилися на мотив її діяльності

Освіта —

процес набуття людиною в процесі виховання та навчання базису особистісної культури, духовного обличчя

Освітній простір —

форма існування та поширення освітніх ідей і технологій

Особистість —

соціальна особа, яка вільно та відповідально визначає свою позицію серед інших, виступає активним суб'єктом власної життєдіяльності, творчо ставиться до оточення та самої себе

Перевага —

якість, властивість, що вигідно відрізняє
когось, щонебудь від когось, чогось

Плюралізм —

позиція, згідно з якою мають право на існування кілька або багато незалежних форм пізнання

Право —

свобода дій особистості відповідно до
потреб

Потенціал —

можливості, резерви, джерела, ще не використані особистістю, які за певних умов можуть бути використані нею для розв'язання певної життєвої задачі

Працелюбність —

риса особистості, що засвідчує готовність брати участь у суспільно корисній діяльності й досягати високих стандартів якості

Принцип —

основне, вихідне положення теорії, науки

Пріоритет —

першість, переважне право на щось

Предметний світ —

матеріальні речі, створені руками людини, які спонукають її до практичної діяльності

Провідна діяльність —

вид діяльності, в якому формуються якісні зміни особистості на певному віковому етапі

Прогностичний —

звернений у майбутнє

Продуктивність життя —

сукупність життєвих успіхів і досягнень людини за певний проміжок часу

Простір «Я» —

все, що особистість включає до складу свого «Я», що цінує, любить, приймає

Регламентований —

упорядкований, підпорядкований
правилам, що встановлюють певний
порядок

Рефлексія —

вид пізнання, в ході якого особистість стає сама об'єктом свого спостереження

Розвиток —

процес кількісних і якісних змін в становленні особистості, її ціннісного ставлення до навколишнього світу та самої себе

Самооцінка —

цінність, якою дитина наділяє себе в цілому та окремі свої властивості, здібності, досягнення

Самоконтроль —

процес свідомого, вольового управління своєю поведінкою та діяльністю відповідно до ціннісних орієнтацій

Самопізнання —

процес свідомого аналізу особистістю себе, своєї діяльності, свого внутрішнього життя

Самореалізація —

здатність особистості об'єктивувати багатство свого внутрішнього світу в певній формі активності, виді діяльності, сфері життя

Самосвідомість —

здатність сприймати себе зі сторони,
розуміти своє значення для інших;
усвідомлення й оцінка свого ставлення
до світу, себе як особистості, своїх
вчинків, дій, думок, почуттів, бажань, її
інтересів

Самостійність —

здатність покладатися на власні сили, не звертатися без потреби по допомогу до інших, діяти незалежно й ініціативно

Самоцінність дитинства —

розуміння значущості, цінності, важливості періоду дитинства для становлення особистості; усвідомлення його скороминущого значення покладатися на власні сили, не звертатися без потреби по допомогу до інших, діяти незалежно й ініціативно

Світогляд —

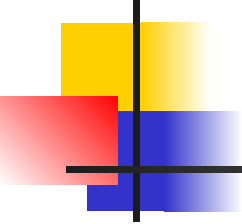
система поглядів на природу,
суспільство, власне «Я»

Сензитивний —

чутливий; найсприятливіший етап для розвитку певних функцій, освоєння певних способів або видів діяльності

Середовище розвивальне —

єдність соціальних і предметних засобів
збагачення різноманітної діяльності
ДИТИНИ

Смисл життя —

цілісне уявлення особистості про своє
призначення, вищу мету,
фундаментальні засади власного буття,
життєво значущі цінності

Совість —

внутрішня етична інстанція, мотиваційно-смілова установка особистості; усвідомлення нею добра і зла, душевний відгук на них, свідома відповідальність за себе та інших; форма морально-емоційного самоконтролю

Соціальна ситуація розвитку —

особливе поєднання внутрішніх процесів
і зовнішніх умов розвитку, типових для
кожного вікового етапу

Соціалізація —

процес соціального розвитку людини,
формування соціальних якостей
особистості через засвоєння нею
групових цінностей і норм

Статеве виховання —

вплив на психічний і фізичний розвиток хлопчика і дівчинки з метою оптимізації їх діяльності, пов'язаної з відносинами представників різної статі, з формуванням статевої ролі та позиції

Суб'єкт —

людина як активна істота, що впливає на умови свого життя, виробляє до нього особисте ставлення, характеризується авторським началом, виступає розпорядником життєдіяльності, діячем, автором

Суб'єктність —

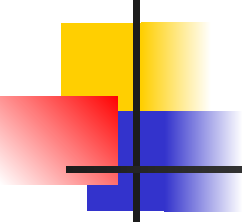
усвідомлення дитиною свого фізичного, психічного та соціального «Я»; активне сприймання світу

Суб'єктивність —

позначення людського в людині, її
внутрішнього світу

Становлення особистості —

нескінченна наука народжень,
трансформацій, якісно-кількісних змін
особистості в ході її розвитку

Творчість —

притаманна лише людині діяльність, що породжує якісно нове, відмінне, неповторне, оригінальне, унікальне

Технологія педагогічна —

сукупність способів і засобів здійснення педагогічних заходів, реалізації форм педагогічної діяльності

Толерантність —

терпимість до чужої думки, віри,
поведінки

Функція —

обов'язок, коло діяльності, призначення, роль; явище, яке залежить від іншого і зазнає змін із зміною цього іншого

Характер —

сукупність усіх властивостей людини, що проявляються в її поведінці; натура особистості

Характеристика —

опис характерних, таких що відрізняють дитину від інших, якостей, властивостей, рис

Цінність —

поняття за допомогою якого визначають оцінку людиною об'єктивних чеснот і достоїнств навколишнього світу

Ціннісне ставлення —

активна спрямованість дитини на щось, яка базується на визначенні її високої об'єктивної значущості та суб'єктивного особистого смислу

Шкільна зрілість —

повнота розвитку у дитини 6-7 років базових особистісних якостей; фізичного, психічного та соціального здоров'я; готовності до систематичного навчального навантаження

Я-концепція —

динамічна система уявлень людини про саму себе, що передбачає усвідомлення нею своїх властивостей, самооцінку та виражається певними установками і чеканнями щодо себе

Я —

категорія для означення індивідуальності
особистості, прояву її свідомості